

Terminologická bouře

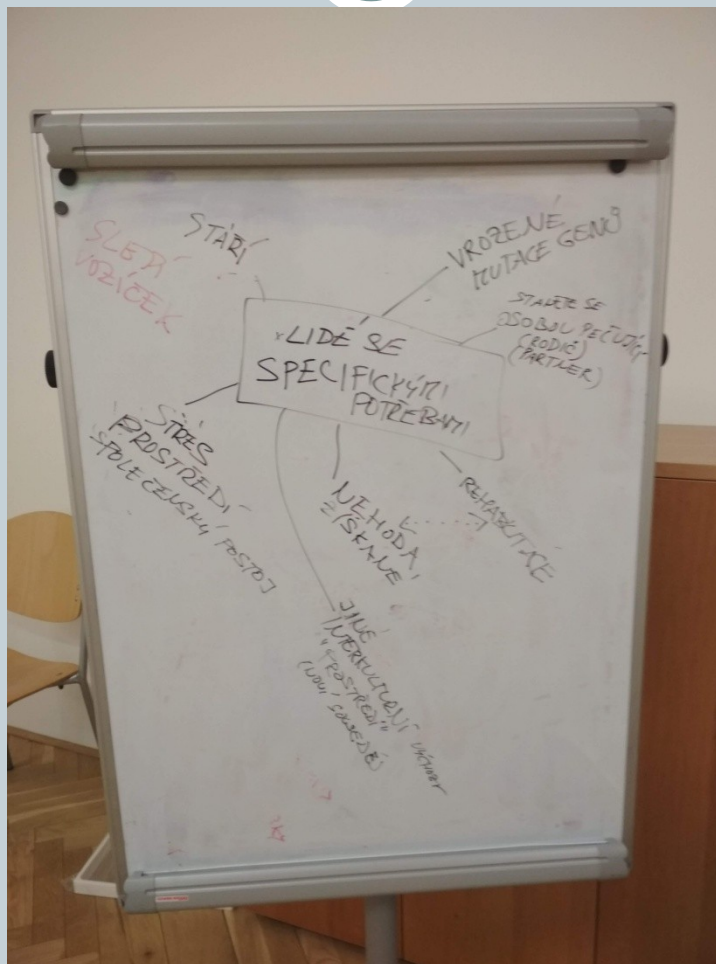
BEZBARIÉROVÉ KNIHOVNY
VIKBB48

Výchozí zkušenosti

- Vlastní/získané zkušenosti s knihovnami – pozitivní, negativní...
- Studium a spolužáci
- Školní i mimoškolní aktivity
- Osobní zkušenosti s lidmi se SP (přímé i nepřímé)
- Literatura...kultura (film, knihy s hrdiny se SP)
- Individuální osobnost (zkušenosti, postoje...)

Co může vést ke „vzniku“ specifických potřeb?

3 druhy přístupu:

- 1) Integrace
- 2) Inkluze
- 3) V.I.P.

+ pobyt v
nějakém zařízení

Slide je výsledkem diskuze studentů na přednášce.

Jeden příběh z čekárny

- Starší manželský pár s dospělým synem v čekárně u zubaře.
- Lidé cítí tělesný pach.
- Co uděláte?
- Co si „jen“ myslíte?
- Jaký je přístup k hygieně – dříve, dnes?
- Rovný přístup v knihovnách, ale jde to?

Druhý osobní sociologický průzkum

Co vás jako první
napadne, když se
podíváte na fotku?

Třetí příběh - Inspirační porno

- https://www.ted.com/talks/stella_young_i_m_not_your_inspiration_thank_you_very_much

Terminologie

- Handicap vs. Znevýhodnění vs. Postižení
  - Lidé se zdravotním postižením (MPSV ČR)
  - Lidé se zdravotním znevýhodněním (MPSV ČR)
  - Lidé se speciálními vzdělávacími potřebami (MŠMT ČR)
  - **Lidé se specifickými potřebami**
-
- Cesta z džungle terminologie: http://bulletin.skipcr.cz/bulletin/Bull14_110.htm

Handicap

- **Akademický slovník cizích slov:**
- *handicap [hendykep], hendikep, -u m <a>*
  1. *nevýhoda, znevýhodnění; nerovnost podmínek při sport. utkáních: zranění hráče bylo pro mužstvo handicapem; psych. subjektivní pocit oslabené pozice jedince vůči sociálnímu okolí způsobený objektivními příčinami (např. u tělesně postižených lidí)*
  2. *sport. na běžeckých tratích vzdálenost, o kt. je posunuta startovní čára ve vnější dráze při běhu se zatáčkou v oddělených drahách*
  3. *sport. při dostizích vyrovnání šancí startujících koní nesenou váhou; typ dostihů, při nichž se rovnost šancí startujících koní zajišťuje tímto způsobem;*
handicapový, hendikepový příd.: sport. handicapové závody (běžecké, cyklistické aj.), při nichž se rozdíl ve výkonnosti vyrovnávají handicapy (zkrácením trati aj.)
- <http://prirucka.ujc.cas.cz/?slovo=handicap&Hledej=Hledej>

Osoby se zdravotním postižením

- Zákon o zaměstnanosti, 435/2004 Sb.
- ...
- § 67
- **Zaměstnávání osoby se zdravotním postižením**
- (1) Fyzickým osobám se zdravotním postižením (dále jen „osoby se zdravotním postižením“) se poskytuje zvýšená ochrana na trhu práce.
- (2) Osobami se zdravotním postižením jsou fyzické osoby, které jsou orgánem sociálního zabezpečení uznány
  - a) invalidními ve třetím stupni^{32a}) (dále jen „osoba s těžším zdravotním postižením“),
  - b) invalidními v prvním nebo druhém stupni⁸⁸), nebo
  - c) zdravotně znevýhodněnými (dále jen „osoba zdravotně znevýhodněná“).
- Viz. <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-435#cast3>

Osoby se zdravotním znevýhodněním

- Jako OZZ bude uznán občan, který má zachovanou schopnost vykonávat soustavné zaměstnání nebo jinou výdělečnou činnost, ale jeho schopnost být nebo zůstat pracovním začleněným, vykonávat dosavadní povolání nebo využívat dosavadní kvalifikaci či získat novou, je podstatně omezena. Příčinou tohoto omezení je dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, který má podle poznatků lékařské vědy trvat déle než rok a podstatně omezuje tělesné, smyslové nebo duševní schopnosti a tím i schopnost pracovního uplatnění.
- Viz. <https://www.cssz.cz/cz/ozz/>

Děti, žáci a studenti se speciálními vzdělávacími potřebami

- Zákon č. 561/2004 Sb. Zákon o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)
- ...
- § 16
- **Podpora vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami**
- (1) Dítětem, žákem a studentem se speciálními vzdělávacími potřebami se rozumí osoba, která k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění nebo užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření. Podpůrnými opatřeními se rozumí nezbytné úpravy ve vzdělávání a školských službách odpovídající zdravotnímu stavu, kulturnímu prostředí nebo jiným životním podmínkám dítěte, žáka nebo studenta. Děti, žáci a studenti se speciálními vzdělávacími potřebami mají právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření školou a školským zařízením.
- § 13-14 Vyučovací jazyk + Vzdělávání příslušníků národnostních menšin
- Viz. <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-561#cast1>

Přínosy inkluze do Školského zákona

- Rozšiřuje se skupina podpořených žáků a posiluje se význam podpory školy a školského zařízení.
- Zavádí se **nový termín žák s odlišnými životními podmínkami a z odlišného kulturního prostředí**.
- Zavádí se odlišný systém koloběhu informací o žákovi, který posiluje spolupráci školy, školského poradenského zařízení a rodiny.
- Pojem „speciální vzdělávací potřeby“ byl zachován a dál se používá.
- Hovoří-li se v dokumentu (RVP a ŠVP) o vzdělávacích programech nebo jejich částech, potom se obvykle používá formulace „vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami“.
- Pokud se hovoří o těchto žácích samotných, používá se obvykle formulace „**žák s přiznanými podpůrnými opatřeními**“.
- Pojem „zdravotní postižení“ již zákon nezná, je nahrazen výčtem konkrétních hendikepů v § 16 odst. 9 ŠZ. V ostatních ustanoveních ŠZ, kde se používal pojem „zdravotní postižení“, se nově odkazuje na § 16 odst. 9.
- Viz. <http://www.inkluzevpraxi.cz/>

Klasifikace – podle helpnet.cz

- Lidé se zrakovým postižením
- Lidé s tělesným postižením
- Lidé s mentálním postižením (Downův syndrom, PAS)
- Lidé se sluchovým postižením
- Lidé s vnitřními nemocemi (astma, epilepsie...) – lidé se zdravotním znevýhodněním
- Lidé s kombinovaným postižením (hluchoslepota)
- Lidé s duševními nemocemi
- Senioři
- Rodiče dětí se ZP

Klasifikace - doplnění

- Lidé s narušenými komunikačními schopnostmi (mutismus, vývojová dysfázie...)
- Lidé se specifickými poruchami učení a chování (hyperaktivita, dysfunkce...)
- Lidé v nepříznivé životní situaci (bezdomovectví...)
- Příslušníci menšin
- Sociálně vyloučení
- Obecně osoby pečující (rodiče, partneři...)

- Lidé se specifickými potřebami (Lidé s ...)
  - Konkretizovat stupeň postižení?
  - Demence, idiocie?
- Neslyšící a neslyšící
- Hluchoněmí (zastaralá terminologie – němí?)
- Hluchoslepí
- Znaková řeč vs. znakový jazyk vs. znakovaná čeština
- ZŠ speciální (zvláštní) vs. ZŠ praktická (pomocná)
- Školy pro žáky „jednoho typu postižení“
- Mentální vs. fyzický věk v kontextu sexuality i jiných

...

Ti druzí

- Osobní asistent vs. asistent pedagoga

Srovnání OA a AP

Rozdíly

	Osobní asistent	Asistent pedagoga
Resort	MPSV	MŠMT
Legislativa	Zákon 108/2006 Sb. O sociálních službách	Zákon 563/2004 Sb. O pedagogických pracovnících
Kvalifikace	Není stanovena	Dle zákona 563/2004 Sb.
Zaměstnavatel	Neziskové organizace, uživatelé	Škola
Pracoviště	Dle požadavků uživatele	Ve škole
Financování	Soukromě či neziskové organizace	Z kraje
Kdo žádá o asistenta	Uživatel či zákonný zástupce	Ředitel školy se souhlasem rodičů
Kdo schvaluje as.	Uživatel či zákonný zástupce	Školské poradenské zařízení (PPP)
Pro koho je asistent	Pouze pro uživatele	I pro ostatní žáky ve třídě

- Blázinec (nově: psychiatrická nemocnice)
  - Uživatelé, klienti
  - Čtenářství textů vs. čtenářství obrazů
  - Osoby pečující
  - „Invalidní vozíček“ – vozík
  - Cizinec
-
- Ti druzí

- Desatero při kontaktu s nevidomým člověkem a asistenčním psem
- Desatero při kontaktu s nevidomým člověkem
- Desatero při kontaktu se slabozrakým člověkem
- Desatero pro komunikaci při doprovodu lidí se zrakovým postižením

- Desatero komunikace s osobami se sluchovým postižením
- Desatero komunikace s pomocí tlumočnicka znakového jazyka

- Zásady pomoci člověku na vozíku

- Jak přistupovat k lidem s mentálním postižením a komunikovat s nimi

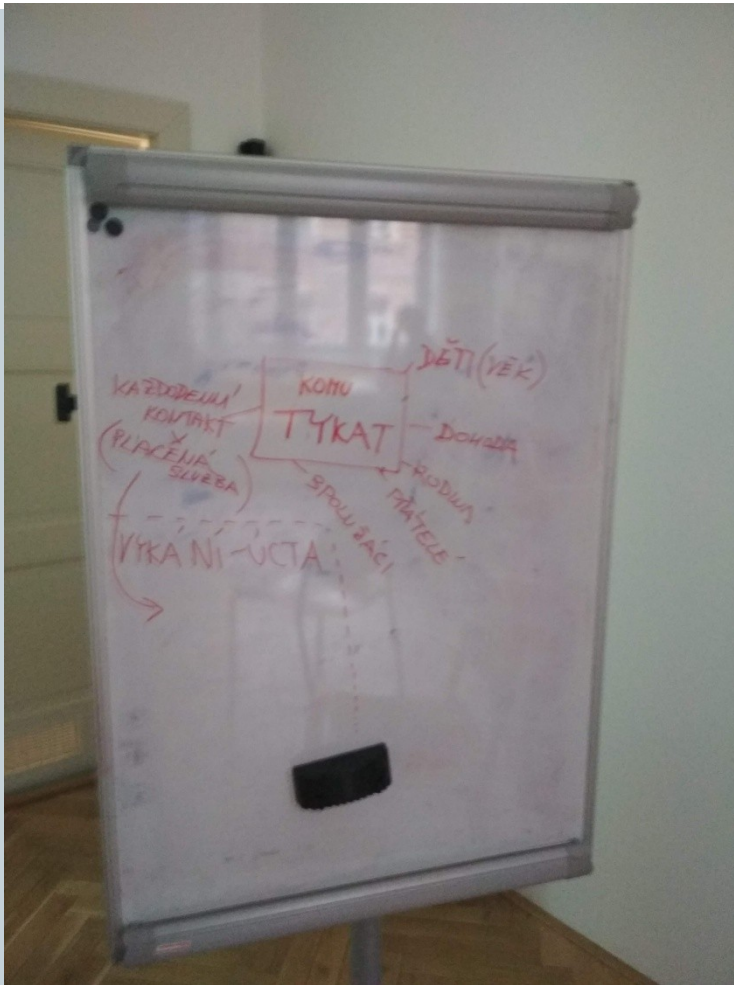
- Pravidla etického chování ve vztahu k uživateli – Armáda spásy
- Komunikace v češtině s cizincem
- Desatero komunikace se seniory (geriatrickými pacienty) se zdravotním postižením
- Komunikace s lidmi s duševním onemocněním
- Desatero komunikace s člověkem s poruchou autistického spektra (PAS)

Doplněk – pro zajímavost

- Desatero pro komunikaci s pacienty se syndromem demence
- Desatero komunikace s člověkem po poranění mozku

Jde to ale i bez desater

- 1) VYKÁNÍ - PRVNÍ KONTAKT
"DOBŘÍ DEN"
↳ TYKÁNÍ (DĚTI) - ŽEPTAT SE?
RODINA
- 2) ZJISTIT POTŘEBY x KLIDNÉ MÍSTO
zvuk, osvětlení, požad.
- 3) 3. OSOBA - OČM' KONTAKT S O.SA
- 4) POUČO?

Slide je výsledkem diskuze studentů na přednášce.

Komunikační pravidla

- <http://www.vodicipsi.cz/main/chcete-vedet.php>
- <http://kochlear.cz/index.php?text=147-desatero-komunikace-s-osobami-se-sluhovym-postizenim>
- <http://kochlear.cz/index.php?text=145-desatero-komunikace-s-pomoci-tlumocnika-znakoveho-jazyka>
- <http://www.spmPCR.cz/wp-content/uploads/delightful-downloads/2015/06/I-my-jsme-obcane.pdf>
- http://www.inkluzivniskola.cz/sites/default/files/uploaded/publications_12_1.pdf
- <http://www.nrzp.cz/poradenstvi-sluzby/desatero-pro-komunikaci-s-ozp.html>

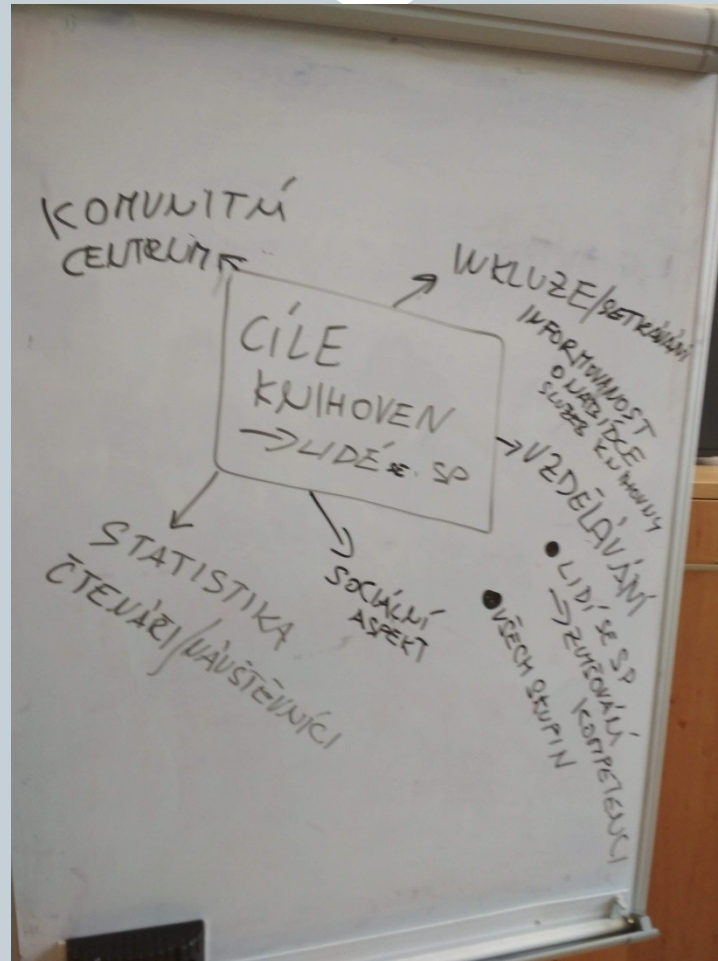
Cíle knihoven ve směru k lidem se SP?

- Bezbariérová knihovna
- Přístupná knihovna
- Rovný přístup – Knihovní zákon
- Handicap Friendly
http://ipk.nkp.cz/docs/Rovny_pristup.pdf (8 oblastí)
- Cíl knihoven ve směru k lidem se SP?

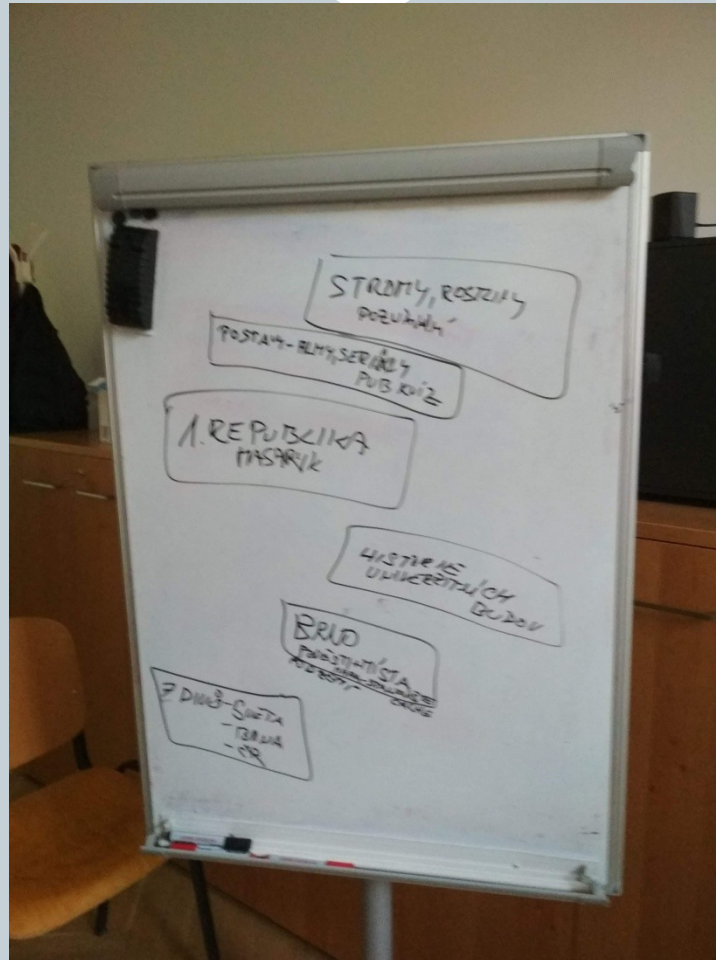

Cíle knihoven ve směru k lidem se SP?

Slide je výsledkem diskuze studentů na přednášce.

Plánování programu pro lidi se SP

- + Cimrmani
- + Werich

Slide je výsledkem diskuze studentů na přednášce.